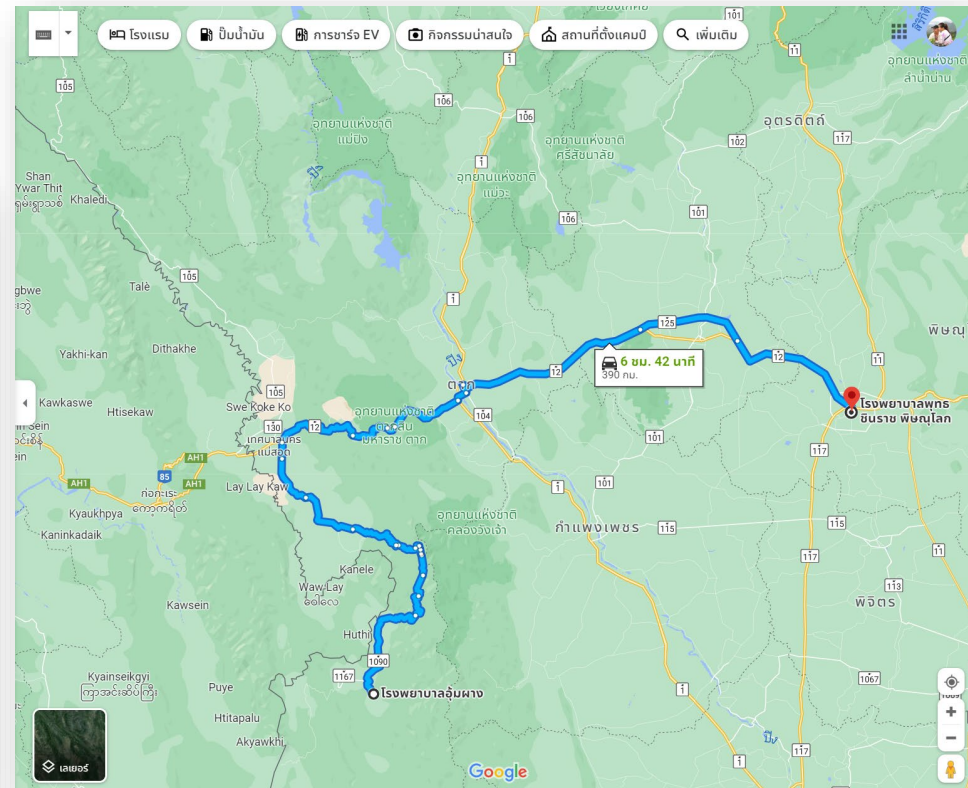
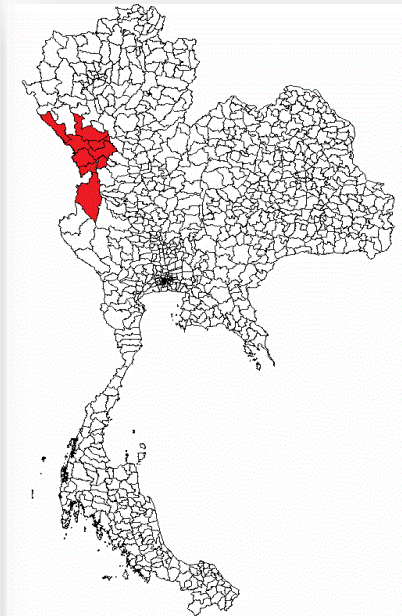
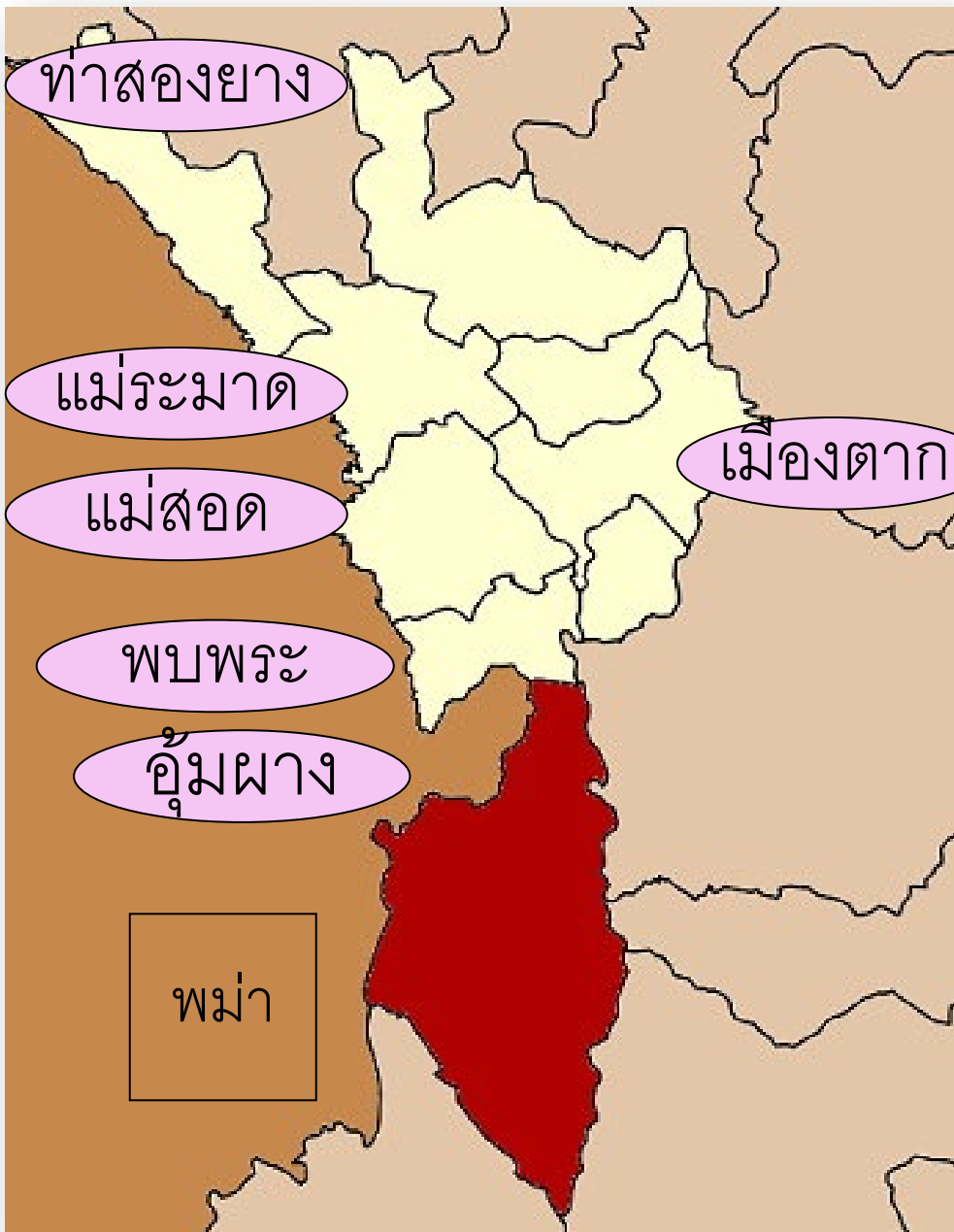

การดูแลผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ ในโรงพยาบาลชุมชน

ทพญ.ภานิดา พันธุ์ผล รพ.อุ้มผาง จ.ตาก

5 อำเภอชายแดน จ.ตาก กับ การเข้าถึงบริการสาธารณสุข

ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงบริการ

ลักษณะของประชาชน

ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ มีความเชื่อที่แตกต่าง ปัญหาด้านการสื่อสาร เข้าไม่ถึงสิทธิการรักษาของตน หรือไม่สิทธิการรักษา เป็นต้น

องค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

เจ้าหน้าที่ระดับปฐมภูมิไม่มีองค์ความรู้ ไม่สามารถให้คำแนะนำในการดูแลแก่ครอบครัวของผู้ป่วย อีกทั้งไม่ทราบว่าต้องส่งผู้ป่วยไปรักษาที่ใด รักษาอย่างไร รักษาโดยใครบ้าง ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือในมุมมองของประชาชน

ระบบบริการสุขภาพที่ไม่ครอบคลุมการรักษา

ไม่มีระบบบริการรองรับการรักษาที่ชัดเจน ไม่มีผู้รับผิดชอบการประสานงาน ไม่มีงบประมาณภาครัฐสนับสนุนการรักษาแก่ประชาชน

ทีมผ่าตัดจากมูลนิธิปันรัก
ณ รพ.อุ้มผาง

ทีมผ่าตัดจากมูลนิธิสร้างรอยยิ้ม
ณ รพ.แม่สอด

การดำเนินงานระบบการดูแล
ผู้ป่วยปากแห้งเพดาน
ในโรงพยาบาลชุมชน

เริ่มขึ้นเมื่อ ปีงบประมาณ 2562

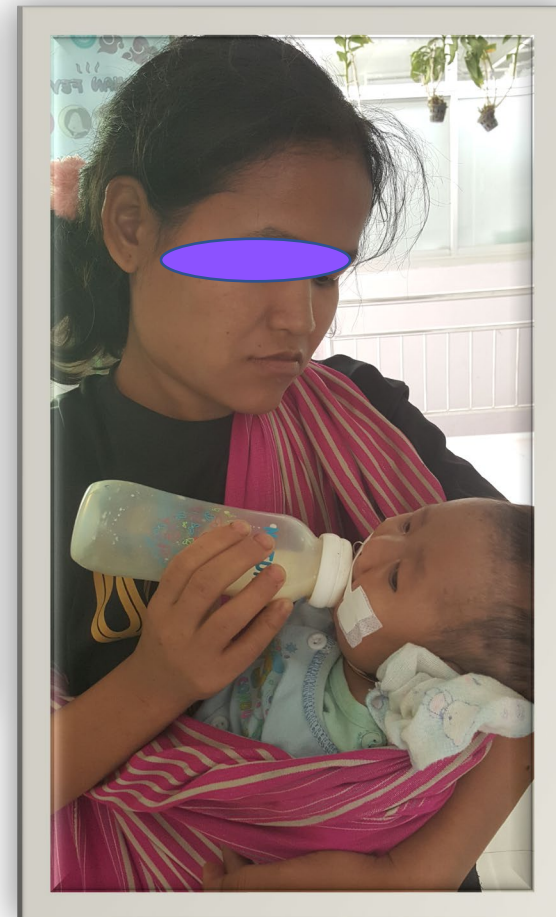
ติดตามคนไข้เดิม ค้นหาผู้ป่วยใหม่ และ ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจแก่ครอบครัว

ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความผิดปกติและแนวทางการรักษาของผู้ป่วย วิธีการให้นม และการดูแลสุขภาพเบื้องต้น ร่วมกันวางแผนการดูแลผู้ป่วยในระยะยาวกับครอบครัวของผู้ป่วยเอง ให้ทางเลือกรักษาที่เหมาะสมกับบริบทของครอบครัว และเคารพการตัดสินใจของครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถดูแลผู้ป่วยได้เหมาะสม ลดความวิตกกังวล สามารถดำเนินชีวิตเป็นปกติได้

การใส่เครื่องมือ Obturator / CMU-NAM

www.50th.dent.cmu.ac.th/cleftday2023

“เราจะช่วยกันเปลี่ยนชีวิต...ด้วยรอยยิ้ม”

เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยรับประทานนมได้ดีขึ้น ลดการสำลักน้ำนม
ลดโอกาสการติดเชื้อในปอดและหูของผู้ป่วย และเป็นการเตรียม
ความพร้อมร่างกายให้เหมาะสมต่อการผ่าตัดตามช่วงเวลา อีกทั้ง
ยังช่วยให้รูปร่างของจมูกและริมฝีปากใกล้เคียงปกติ

ผู้ป่วยที่ได้รับการใส่เครื่องมือก่อนการผ่าตัด

ด.ช.กอล์ฟ เกิดวันที่ 30 มีนาคม 2562 (Unilateral completed cleft lip and palate at left side) ได้รับการตรวจสุขภาพและช่องปากวันที่ 6 เม.ย.62 ใส่ obturator วันที่ 11 เม.ย.62 ใส่ CMU_NAM I วันที่ 22 เม.ย.62 ส่งผ่าตัดริมฝีปากที่ รพ.สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช อายุ 5 เดือน ส่งผ่าตัดปิดเพดานปากโดยทีมมูลนิธิปันรักที่ รพ.อุ้มผาง อายุ 9 เดือน มาติดตามการหายของแผลและการขึ้นของฟันในช่องปาก ทุก 6 เดือน (ภาพติดตามการรักษาช่วงอายุ 6 เดือน อายุ 2 ปี 10 เดือน และอายุ 3 ปี 4 เดือน พบว่าการหายของแผลไม่ค่อยดี รัง รูปร่างของริมฝีปากและจมูกใกล้เคียงปกติ

ผู้ป่วยเด็กปากแหว่งเพดานโหว่อำเภออุ้มผางที่ได้รับการผ่าตัดริมฝีปาก
ในช่วงอายุ 1 ปี โดยไม่ได้ใส่ **Obturator** หรือ **CMU-NAM** มาก่อน

ด.ช.เตชะ อายุ 2 ปี

ด.ญ. ทวยแหง
อายุ 2 ปี

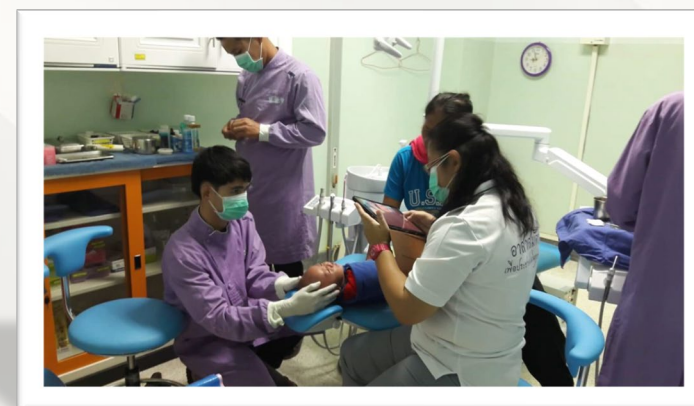
ด.ช.ชอทะหวินลิน
อายุ 2 ปี

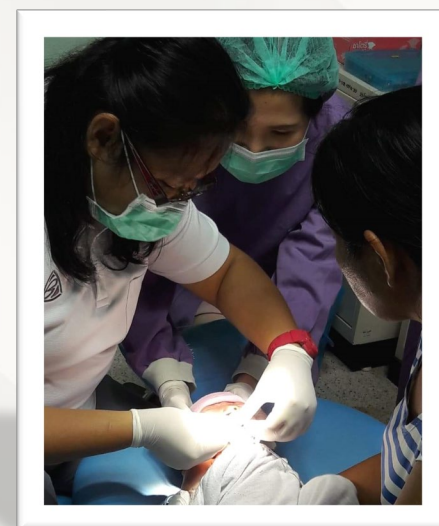
จำนวนผู้ป่วยจาก 5 อำเภอชายแดน จ.ตาก (แยกตามปีงบประมาณ)

แยกตามความผิดปกติ	ก่อนปี 2562	2562	2563	2564	2565
Cleft lip (คน)	1	1	1	0	1
Incompleted cleft lip and cleft palate (คน)	1	1	3	1	0
Unilateral completed cleft lip and cleft palate (คน)	5	4	5	2	3
Bilateral completed cleft lip and cleft palate (คน)	1	1	1	1	0
Cleft palate (คน)	0	1	1	1	2
Bilateral oro-orbital cleft (คน)	0	0	0	0	1
รวม (คน)	8	8	11	5	7

จำนวนผู้ป่วยจาก 5 อำเภอชายแดน จ.ตาก (แยกตามปีงบประมาณ)

แยกตามการรักษาที่ได้รับ	ก่อนปี 2562	2562	2563	2564	2565
ได้รับการตรวจช่องปาก และคำแนะนำ (คน)	8	8	11	5	7
ได้รับการใส่ Obturator/CMU-NAM ก่อนผ่าตัด (คน)	1	4	2	2	1
ได้รับการผ่าริมฝีปาก หรือเพดานปาก ภายในจังหวัด(คน)	8	7	4	3	4
ได้รับการส่งต่อไปรับการรักษาที่ รพ.ศูนย์ (คน)	0	1	1	1	0
ผู้ป่วยปฏิเสธการรักษาต่อเนื่อง / ไม่สามารถติดต่อได้ (คน)	2	0	4	0	2

การพัฒนาในการดำเนินงาน

การขยายของทีม และเครือข่ายในจังหวัด

ขยายองค์ความรู้การดูแลผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่ไปสู่กลุ่มงานต่างๆ เช่น กลุ่มงานส่งเสริมป้องกัน กลุ่มการพยาบาล ทีมแพทย์ในโรงพยาบาล และระบบบริการสุขภาพในชุมชน ขยายจากรพ. อุ่มผาง ไปสู่ รพ. ไกล่เคียง นำไปสู่การสร้างคณะกรรมการในระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดระบบการดูแลผู้ป่วย ทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผนอัตรากำลังคน การวางแผนจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ การวางแผนงบประมาณ เพื่อให้เกิดเป็นระบบการดูแลผู้ป่วยที่มีความยั่งยืน มีแนวทางการดำเนินที่ชัดเจน แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงาน แต่การดูแลผู้ป่วยจะยังคงดำเนินไปตามระบบที่วางไว้

เครือข่ายทันตแพทย์โรงพยาบาลชุมชน
และ โรงพยาบาลทั่วไป จ.ตาก

ขอบคุณค่ะ

ทพญ.พานิดา พันธุ์ผล

[E-mail:panidapanpon@hotmail.com](mailto:panidapanpon@hotmail.com)

Phone : 081-3638637